

## Predgovor

Knjiga predstavlja zbirko člankov in referatov na konferencah in simpozijih, ki jih družijo premišljevanje o novinarstvu, njegovi zgodovini, žanrih in posledicah umanjkanja humanistike v množičnih medijih.

Prvo poglavje obravnava iznajdbo žanra intervjuja. Izidor Cankar je namreč leta 1911 v reviji *Dom in svet* objavljala cikel intervjujev z osrednjimi slovenskimi umetniki, kot so bili Ivan Cankar, Oton Župančič, France Finžgar itd., kar predstavlja prvo pojavitev žanra intervjuja na Slovenskem. Od kod je pri njem vzniknila ta ideja, kako je zastavljal vprašanja, kakšen tip intervjuja je oblikoval, kako je vzpostavljala odnos med časnikařem in intervjuvancem, s čim je ustvarjal reportažno strukturo intervjuja, zakaj je ta projekt, ki ga je desetletje kasneje izdal v samostojni knjigi, ostal brez posnemovalcev, so vprašanja, ki si jih zastavlja uvodno poglavje.

Tema drugega poglavja je formiranje žanra vojnega reporterstva, ki ga je kot urednik *Slovenskega naroda* vzpostavil urednik Josip Jurčič v času časopisnega poročanja o protiturški vstaji v Bosni in Hercegovini v letih 1875 in 1876. Zaradi informacijske cenzure, ko državni informacijski biro zaradi pakta Avstro-Ogrske s Turčijo na začetku sploh ni posredoval novic, je bil primoran vzpostaviti dopisniško mrežo, ki jo je nadgradil celo z vojnimi dopisniki, obenem pa se je soočal s cenzuro in konfiskacijami časopisa, zoper katere je vodil pravne in časopisnopolemične bitke. Tema vstaje je nato postavil kot osrednjo topiko časopisa, tako s poročevalskega (mitologizacija vojne), idejnega (panslovanstvo) ter politično-angažiranega stališča (pozivi k humanitarnim prispevkom, prostovoljcih v bojnih enotah, slavnostni sprejemi slovenskih poveljnikov ter demonizacija Turkov).

Tretje poglavje prikazuje reprezentacijo prve svetovne vojne v časopisih skozi uredniške spopade s cenzuro, moduse medvojne branja, nastajanje ilustriranih časnikov, mitologizacijo vojne z rekrutacijo pesniških velikanov (Prešerna, Gregorčiča in Koseskega), hvalnice smrti ter literariziranje žrtev vojne.

Četrto poglavje se loteva insuficience humanistike v množičnih medijih. Humanizem v obliki sokratskega dvoma (kjer vednost ni apriorna, ampak odprta za iskanje spoznanja) primerja z manihejsko logiko dobrega in zla v množičnih medijih (ki producira aroganco vsevedne publike) v analizi dveh primerov poročanja o vojni v Ukrajini leta 2014 in o deportaciji vojnih ujetnikov pomladi 1945 iz Avstrije v Slovenijo.

Peto poglavje, ki obravnava vladajoče ideologije okoljevarstva in množičnih medijev, je hommage usodnemu Pučnikovemu članku o kmetijstvu v *Perspektivah* leta 1964, v katerem izpostavlja značilnost demokracije, da v množičnih medijih dopušča in razširja spopad različnih idej oziroma ideologij kot samoumevno stanje stvari. Nato pa iz te perspektive analizira medijske implikacije okoljevarstvene akcije »Očistimo Slovenijo« in samoukinitve osrednjega medijskega poročanja o nadomestnih županskih volitvah v Ljubljani leta 2012.

Šesto poglavje se nanaša na vlogo humanistike kot intelektualnega backgrounda žurnalizma, ki ustvari, dopušča in omogoča svobodo sploh uzreti in prepoznati dogodek kot dogodek. Med primeri obravnava tudi fenomen presenečenja in šokiranja ameriške javnosti ob novinarskih poročilih o grozotah holokavsta po osvoboditvi koncentracijskih taborišč leta 1945, čeprav so časopisi že od konca leta 1942 redno poročali, kako nacisti izvajajo sistematično izničenje židovskega naroda.

Sedmo poglavje obravnava vprašanja medijske pristranosti, ki jo analizira s pomočjo kritičnega aparata ameriškega profesorja žurnalizma Melvina Mencherja. Pristranost tako ni psihološka drža, temveč posledica pisanja novinarskih zgodb brez upoštevanja temeljnih konceptov žurnalizma. Kot objekt konkretne analize nastopajo tri medijske teme: škandalozno razkritje domnevnega sina kardinala Rodeta, poročila s proslav dražgoške bitke leta 2013 in zver kot objekt senzacionalizma.

Osmo poglavje tematizira cenzuriranje, ki ga obravnava in osvetli v treh različnih modusih: klasična cenzura, samocenzura in cenzura mišljenja.

Deveto poglavje predstavlja niz primerov iz zgodovine novinarstva in humanistike, skozi katere premišljuje samoumevnost pogleda na realnost kot posledico dominacije vladajoče ideologije, ki zapira pot do svobode mišljenja in do zapažanja skritih in tabuiziranih vsebin.